YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

14 päivänä huhtikuuta 2005 *

Asiassa C-104/02,

jossa on kyse EY 226 artiklaan perustuvasta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevasta kanteesta, joka on nostettu 20.3.2002,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään G. Wilms, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehinään W.-D. Plessing ja R. Stüwe, avustajanaan Rechtsanwalt D. Sellner,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

jota tukee

Belgian kuningaskunta, asiamiehenään A. Snoecx, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit R. Schintgen ja J. N. Cunha Rodrigues (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: C. Stix-Hackl,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M.-F. Contet,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 27.5.2004 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 13.7.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on kanteessaan vaatinut yhteisöjen tuomioistuimen toteavan, että

— kun Saksan liittotasavalta asetti yhteisön käyttöön liian myöhään tämän omat varat, se ei noudattanut velvoitteitaan, jotka johtuvat yhteisön passitusjärjestelmän soveltamisesta ja yksinkertaistamisesta 21 päivänä huhtikuuta 1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1214/92 (EYVL L 132, s. 1) 49 artiklasta tai tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1; jäljempänä soveltamisasetus) 379 artiklasta sekä yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 (EYVL L 155, s. 1) 2 artiklan 1 kohdasta ja että

— asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan nojalla, 31.5.2000 päättyvän ajanjakson osalta, sekä yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 94/728/EY, Euratom soveltamisesta 22 päivänä toukokuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1150/2000 (EYVL L 130, s. 1) 11 artiklan nojalla, 31.5.2000 jälkeisen ajanjakson osalta, Saksan liittotasavallan on suoritettava yhteisön tuloja menoarvioon tileihin kirjauksen viivästymisestä johtuvat korot.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön tullilainsäädäntö

2 Ajanjaksona 1.1.1993–31.12.1996, jota esillä oleva kanne koskee, oli toisiaan seuraten sovellettavana useita eri säännöstöjä, jotka kuitenkin olivat asiallisesti ottaen samanlaisia.

3 Yhteisön passitusjärjestelmän osalta sovellettiin vuonna 1993 yhteisön passituksesta 17 päivänä syyskuuta 1990 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2726/90 (EYVL L 262, s. 1) ja 21.12.1992 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 3712/92 (EYVL L 378, s. 15) muutettua asetusta N:o 1214/92 (jäljempänä asetus N:o 1214/92).

4 Tullivelkaa koskevan järjestelmän osalta vuonna 1993 sovellettiin tullivelasta 13 päivänä heinäkuuta 1987 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2144/87 (EYVL L 201, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna 21.12.1988 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 4108/88 (EYVL L 361, s. 2), (jäljempänä asetus N:o 2144/87) sekä asetuksen N:o 2144/87 soveltamisesta 8 päivänä maaliskuuta 1989 annettua komission asetusta (ETY) N:o 597/89 (EYVL L 65, s. 11).

5 Tullivelan tileihin kirjaamisen ja kantamisen osalta vuonna 1993 sovellettiin tuonti- tai vientitulleja koskevan tullivelan maksuehdoista ja tileihin kirjaamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1989 annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 1854/89 (EYVL L 186, s. 1).

6 Yhteisön tullikoodeksista 12 päivänä lokakuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1; jäljempänä tullikoodeksi) kodifioitiin yhteisössä sovellettava tullilainsäädäntö. Tullikoodeksin soveltamissäännökset sisällytettiin soveltamisasetukseen. Näitä säännöksiä on sovellettu 1.1.1994 lukien.

7 Esillä olevassa kanteessa kyseessä olevana ajanjaksona sovellettavien toisiaan seuraavien eri tullilainsäädäntöjen asiallisen samanlaisuuden vuoksi asianosaiset viittaavat yhteisöjen tuomioistuimessa esittämissään väitteissä pelkästään 1.1.1994 lukien sovellettuihin säännöksiin eli tullikoodeksiin ja soveltamisasetukseen. Tästä syystä seuraavassa taulukossa on luettelo asiassa kyseessä olevina ajanjaksoina toisiaan seuraten sovellettavista säännöksistä. Tullikoodeksin ja soveltamisasetuksen säännösten sanamuoto esitetään taulukon jälkeen.

Vuosi 1993	Vuodet 1994 ja 1995
asetuksen N:o 2726/90 1 artikla ja 3 artiklan 2 kohdan a alakohta	tullikoodeksin 91 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 2 kohdan a alakohta
asetuksen N:o 2726/90 11 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta	tullikoodeksin 96 artiklan 1 kohdan a alakohta
asetuksen N:o 2144/87 2 artiklan 1 kohdan c alakohta	tullikoodeksin 203 artikla
asetuksen N:o 2144/87 2 artiklan 1 kohdan d alakohta	tullikoodeksin 204 artikla
asetuksen N:o 1854/89 2 artiklan 1 kohta	tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohta
asetuksen N:o 1854/89 3 artiklan 3 kohta	tullikoodeksin 218 artiklan 3 kohta
asetuksen N:o 1854/89 4 artikla	tullikoodeksin 219 artikla
asetuksen N:o 1854/89 6 artiklan 1 kohta ja 7 artikla	tullikoodeksin 221 artiklan 1 ja 3 kohta
asetuksen N:o 2726/90 22 artiklan 1 ja 4 kohta	soveltamisasetuksen 356 artiklan 1 ja 5 kohta
asetuksen N:o 2726/90 34 artiklan 3 kohta	soveltamisasetuksen 378 artikla
asetuksen N:o 1214/92 49 artikla	soveltamisasetuksen 379 artikla
asetuksen N:o 1214/92 50 artikla	soveltamisasetuksen 380 artikla

Tullikoodeksi

8 Tullikoodeksin 91 artiklan 1 kohdan a alakohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Ulkoisessa passitusmenettelyssä on seuraavien tavaroiden voitava liikkua yhteisön tullialueella sijaitsevasta paikasta toiseen:

a) muut kuin yhteisötavarat tuontitullitta tai ilman muita maksuja ja niihin sovellettavia kauppapoliittisia toimenpiteitä;

— —

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun liikkumisen on tapahduttava:

— — yhteisön ulkoisessa passitusmenettelyssä;

— —."

9 Tullikoodeksin 96 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Passituksesta vastaavan on oltava yhteisön ulkoisen passitusmenettelyn haltija. Tämän on:

a) esitettävä tavarat muuttumattomina tullille määrätullitoimipaikassa, määräajassa sekä ottaen huomioon tulliviranomaisten toteuttamat tunnistamistoimenpiteet;

b) noudatettava yhteisön passitusmenettelyä koskevia säännöksiä."

10 Tullikoodeksin 203 artiklassa puolestaan säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

— tuontitullien alainen tavara siirretään säännösten vastaisesti pois tullivalvonnasta.

2. Tullivelka syntyy sinä ajankohtana, jona tavara siirretään pois tullivalvonnasta.

3. Velallisina ovat:

— henkilö, joka on siirtänyt tavaran pois tullivalvonnasta,

— henkilöt, jotka ovat osallistuneet siirtoon ja jotka ovat tienneet tai joiden olisi kohtuudella pitänyt tietää, että tavara on siirretty pois tullivalvonnasta,

— tavaraa hankkineet tai hallussaan pitäneet henkilöt, jotka tavaran hankkiessaan tai vastaanottaessaan ovat tienneet taikka joiden olisi tällöin kohtuudella pitänyt tietää tavaran olleen siirretty pois tullivalvonnasta, sekä

— tarvittaessa henkilö, jonka on täytettävä velvollisuudet, jotka johtuvat tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu."

11 Tullikoodeksin 204 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Tuontitullivelka syntyy, kun:

a) ei täytetä jotakin velvollisuutta, joka johtuu tuontitullien alaisen tavaran väliaikaisesta varastoinnista tai sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu,

taikka

b) ei noudateta jotakin edellytystä, joka koskee tavaran asettamista mainittuun menettelyyn taikka alennetun tuontitullin tai tullittomuuden soveltamista tavaraan sen tietyn käyttötarkoituksen perusteella,

muissa kuin 203 artiklassa tarkoitetuissa tapauksissa, jollei todeta, etteivät nämä laiminlyönnit tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn oikeaan toimintaan.

2. Tullivelka syntyy joko sinä ajankohtana, jona velvollisuutta, jonka täyttämättä jättämisestä tullivelka syntyy, ei enää täytetä, tai sinä ajankohtana, jona tavara on asetettu kyseiseen tullimenettelyyn, jos myöhemmin todetaan, ettei jokin edellytys, joka on koskenut tavaroiden asettamista tähän menettelyyn taikka alennetun tuontitullin tai tullittomuuden soveltamista tavaran tietyn käyttötarkoituksen perusteella, tosiasiallisesti ole täyttynyt.

3. Velallisena on henkilö, joka tapauksen mukaan on velvollinen joko täyttämään velvollisuudet, jotka johtuvat tuontitullien alaisen tavaran väliaikaisesta varastoinnista taikka sen tullimenettelyn käyttämisestä, johon tavara on asetettu, tai täyttämään tavaran tähän menettelyyn asettamista koskevat edellytykset."

12 Tullikoodeksin 215 artiklassa taas säädetään seuraavaa:

"1. Tullivelka syntyy siinä paikassa, jossa sen aiheuttavat tosiseikat ilmenevät.

2. Jos 1 kohdassa tarkoitettua paikkaa ei voida määrittää, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jossa tulliviranomaiset toteavat tavaran olevan tilanteessa, jossa tullivelka on syntynyt.

3. Jos jotakin tavaraan sovellettavaa tullimenettelyä ei päätetä, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jossa tavara:

— on asetettu tähän menettelyyn,

tai

— saapuu yhteisöön tähän menettelyyn asetettuna.

4. Jos tulliviranomaiset voivat käytettävissään olevien tietojen perusteella todeta, että tullivelka on syntynyt jo tavaran ollessa aiemmin muussa paikassa, tullivelan katsotaan syntyneen siinä paikassa, jonka voidaan todeta olleen tavaran sijaintipaikka aikaisimpana ajankohtana, jona tullivelan olemassaolo on voitu todeta."

13 Tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdassa on säädetty seuraavaa:

"Tulliviranomaisten on laskettava jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä, jäljempänä 'tullien määrä', heti, kun niillä on käytettävissään tarvittavat tiedot, ja kirjattava nämä määrät tilikirjoihin tai muulle vastaavalle tietovälineelle (tileihin kirjaaminen)."

14 Tullikoodeksin 218 artiklan 3 kohdassa puolestaan säädetään seuraavaa:

"Jos tullivelka syntyy muissa kuin 1 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa, vastaavien tullien määrä on kirjattava tileihin kahden päivän kuluessa siitä päivästä, jona tulliviranomaiset voivat:

a) laskea kyseisten tullien määrän;

ja

b) osoittaa velallisen."

15 Tullikoodeksin 219 artiklassa on säädetty seuraavaa:

"1. Edellä 218 artiklassa säädettyjä tileihin kirjaamisen määräaikoja voidaan pidentää:

a) jäsenvaltioiden hallinnolliseen järjestelmään liittyvistä syistä ja erityisesti, jos tilinpito tapahtuu keskitetysti; taikka

b) jos erityiset olosuhteet estävät tulliviranomaisia noudattamasta mainittuja määräaikoja.

Määräaikoja voidaan pidentää enintään 14 päivällä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei sovelleta ennalta-arvaamattomien tapahtumien eikä ylivoimaisten esteiden yhteydessä."

16 Tullikoodeksin 221 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tullien määrä on aiheellisella tavalla annettava velalliselle tiedoksi heti, kun se on kirjattu tileihin.

— —

3. Tiedoksiantoa ei voida toimittaa velalliselle enää, kun kolmen vuoden määräaika on kulunut siitä päivästä, jona tullivelka on syntynyt. Jos tulliviranomaiset eivät kuitenkaan ole voineet tarkasti määrittää lain mukaan kannettavaa tullien määrää sellaisen tapahtuman vuoksi, joka voi johtaa rikosoikeudenkäyntiin, tiedoksianto toimitetaan kolmen vuoden määräajan päätyttyä, jos voimassa olevat säännökset sen sallivat."

17 Tullikoodeksin 236 artiklan 1 kohdassa puolestaan säädetään seuraavaa:

"Tuonti- tai vientitullit on palautettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä maksettaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tuonti- tai vientitullit on peruutettava, jos todetaan, että niiden määrä niitä tileihin kirjattaessa ei ole ollut lain mukainen tai että niiden määrä on kirjattu tileihin 220 artiklan 2 kohdan vastaisesti.

Tulleja ei voida palauttaa tai peruuttaa, jos muun kuin lain mukaisen tullien määrän maksamiseen tai tileihin kirjaamiseen johtaneet seikat ovat johtuneet asianomaisen tietoisesta menettelystä."

Soveltamisasetus

18 Soveltamisasetuksen 356 artiklan 1 ja 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Tavarat ja T1-asiakirja on esitettävä määrätoimipaikassa.

— —

5. Jos tavarat esitetään määrätoimipaikassa lähtötoimipaikan asettaman määräajan päätyttyä ja jos tämän määräajan noudattamatta jättäminen johtuu olosuhteista, jotka perustellaan määrätoimipaikan hyväksymällä tavalla ja joita ei voida lukea kuljettajan eikä passituksesta vastaavan syyksi, viimeksi mainitun on katsottava noudattaneen asetettua määräaikaa."

19 Soveltamisasetuksen 378 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos lähetystä ei ole esitetty määrätoimipaikassa ja jos rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikkaa ei voida todeta, rikkomusta tai säännönvastaisuutta on pidettävä tapahtuneena

— jäsenvaltiossa, johon lähtötoimipaikka kuuluu,

tai

— jäsenvaltiossa, johon rajatoimipaikka yhteisöön tultaessa kuuluu ja johon rajanylitystodistus on annettu,

jollei 379 artiklan 2 kohdassa mainitussa määräajassa tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla esitetä todisteita passituksen säännönmukaisuudesta tai paikasta, jossa rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, sanotun kuitenkaan rajoittamatta koodeksin 215 artiklan soveltamista.

2. Jollei tällaisia todisteita esitetä ja jos kyseistä rikkomusta tai säännönvastaisuutta on näin ollen edelleen pidettävä lähtöjäsenvaltiossa tai 1 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitetussa tulojäsenvaltiossa tapahtuneena, tämän jäsenvaltion on kannettava kyseisiä tavaroita koskevat tullit ja muut maksut yhteisön säännösten tai kansallisten säännösten mukaisesti.

3. Jos jäsenvaltio, jossa kyseinen rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, todetaan ennen kuin kolme vuotta on kulunut T1-ilmoituksen kirjaamispäivästä, tämän jäsenvaltion on yhteisön säännösten tai kansallisten säännösten mukaisesti kannettava jälkikäteen kyseisiin tavaroihin liittyvät tullit ja muut maksut (lukuun ottamatta niitä, jotka on 2 kohdan mukaisesti kannettu yhteisön omina varoina). Tällöin alun perin kannetut tullit ja muut maksut (lukuun ottamatta niitä, jotka on kannettu yhteisön omina varoina) on palautettava jälkikäteen suoritetun kannon tultua todistetuksi.

4. Vakuus, jonka kattamana passitus on suoritettu, voidaan vapauttaa vasta edellä mainitun kolmen vuoden määräajan päättyessä tai sen jälkeen, kun siinä jäsenvaltiossa, jossa kyseinen rikkomus tai säännönvastaisuus on tosiasiallisesti tapahtunut, kannettavat tullit ja muut maksut on maksettu.

Jäsenvaltioiden on toteutettava rikkomusten tai säännönvastaisuuksien torjumiseksi ja tehokkaiden rangaistusten määräämiseksi niistä tarvittavat toimenpiteet."

20 Soveltamisasetuksen 379 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Jos lähetystä ei ole esitetty määrätoimipaikassa ja jos rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikkaa ei voida todeta, lähtötoimipaikan on

ilmoitettava siitä passituksesta vastaavalle viipymättä ja viimeistään yhdentoista kuukauden kuluttua yhteisön passitusilmoituksen kirjaamispäivästä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetussa tiedonannossa on mainittava erityisesti määräaika, jonka kuluessa todiste passituksen säännönmukaisuudesta tai rikkomuksen taikka säännönvastaisuuden tosiasiallisesta tapahtumapaikasta voidaan esittää lähtötoimipaikassa tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla. Tämän määräajan on oltava kolme kuukautta 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivästä. Jos asianmukaisia todisteita ei ole esitetty tämän määräajan kuluessa, toimivaltaisen jäsenvaltion on kannettava jälkikäteen kyseiset tullit ja muut maksut. Jos tämä jäsenvaltio ei ole se, jossa lähtötoimipaikka on, tämän toimipaikan on ilmoitettava asiasta viipymättä kyseiselle jäsenvaltiolle."

21 Soveltamisasetuksen 380 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Edellä 378 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu todiste passituksen säännönmukaisuudesta on esitettävä tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla erityisesti:

a) tulliviranomaisten oikeaksi todistamalla asiakirjalla, jossa vahvistetaan, että kyseiset tavarat on esitetty määrätoimipaikassa tai 406 artiklaa sovellettaessa valtuutetun vastaanottajan luona. Tässä asiakirjassa on oltava kyseisten tavaroiden tunnistetiedot,

tai

b) kolmannessa maassa annetulla vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevalla tulliasiakirjalla tai sen jäljennöksellä taikka valojäljennöksellä; jäljennöksen tai valojäljennöksen on oltava joko alkuperäisen asiakirjan vahvistaneen toimielimen tai kyseisen kolmannen maan viranomaisten taikka jonkin jäsenvaltion viranomaisten oikeaksi todistama. Tässä asiakirjassa on oltava kyseisten tavaroiden tunnistetiedot."

22 Soveltamisasetuksen 859 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Seuraavia on pidettävä sellaisina koodeksin 204 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina laiminlyönteinä, jotka eivät tosiasiallisesti vaikuta väliaikaisen varastoinnin tai tullimenettelyn asianmukaiseen toimintaan, jos:

— niillä ei yritetä luvatta siirtää tavaraa pois tullivalvonnasta,

— ne eivät osoita asianomaisen ilmeistä huolimattomuutta,

— tavaran edellyttämien toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittavat muodollisuudet suoritetaan jälkikäteen:

1) tavaran osoittamiseksi johonkin väliaikaisen varastoinnin tai kyseisen tullimenettelyn perusteella määrättyyn tulliselvitysmuotoon asetetun määräajan ylittäminen, jos määräaikaa olisi pidennetty, jos sitä olisi haettu ajoissa;

2) passitusmenettelyyn asetetun tavaran esittämiselle määrätoimipaikassa asetetun määräajan ylittäminen, jos tavarat on myöhemmin esitetty määrätoimipaikassa;

3) väliaikaisessa varastossa olevien tai tullivarastointimenettelyyn asetettujen tavaroiden muokkaus ilman tulliviranomaisten ennakolta antamaa lupaa, jos lupa tavaroiden muokkaukseen olisi annettu, jos sitä olisi haettu;

4) väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn asetettujen tavaroiden käyttö muilla kuin luvassa määrätyillä edellytyksillä, jos tähän käyttöön mainitussa menettelyssä olisi annettu lupa, jos sitä olisi haettu;

5) väliaikaisessa varastossa olevan tai tullimenettelyyn asetetun tavaran siirto ilman lupaa, jos tavara voidaan esittää tulliviranomaisille näiden pyynnöstä;

6) väliaikaisessa varastossa olevan tai tullimenettelyyn asetetun tavaran vienti yhteisön tullialueen ulkopuolelle taikka sen siirto vapaa-alueelle tai vapaavarastoon tarvittavia muodollisuuksia suorittamatta;

7) tietyn käyttötarkoituksensa perusteella edullisen tullikohtelun saaneen tavaran luovutus toiselle siitä tullille ilmoittamatta, ennen kuin tavara on käytetty tähän tarkoitukseen, jos:

a) luovuttajan pitämässä tavarakirjanpidossa on merkintä luovutuksesta

ja

b) luovutuksensaaja on kyseistä tavaraa koskevan luvan haltija."

Yhteisön omien varojen järjestelmä

23 Yhteisön omien varojen järjestelmästä 24 päivänä kesäkuuta 1988 tehdyn neuvoston päätöksen 88/376/ETY, Euratom (EYVL L 185, s. 24) 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa määrätään seuraavaa:

"Yhteisöjen talousarvioon otettavia omia varoja ovat tulot, jotka kertyvät:

a) maksuista, palkkioista, lisä- tai tasausmaksuista, lisäsummista tai -osista ja muista maksuista, jotka yhteisöjen toimielimet ovat vahvistaneet tai vahvistavat muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle osana yhteistä maatalouspolitiikkaa, sekä maksuista, joista on määrätty sokerialan yhteisessä markkinajärjestelyssä,

b) yhteisestä tullitariffista ja muista tulleista kertyvistä maksuista, jotka yhteisöjen toimielimet ovat vahvistaneet tai vahvistavat muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tullimaksuista".

24 Asetuksen N:o 1552/89 2 artiklassa todetaan seuraavaa:

"1. Tätä asetusta sovellettaessa katsotaan, että päätöksen 88/376/ETY, Euratom 2 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa tarkoitettuihin omiin varoihin kuuluva maksu on todettu, kun jäsenvaltion toimivaltainen yksikkö on toimittanut maksuvelvolliselle tiedon hänen maksettavakseen kuuluvasta määrästä. Tiedonanto tehdään, kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat kaikkia asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä noudattaen laskea maksun määrän.

2. Kun tiedonantoon on tehtävä oikaisu, sovelletaan 1 kohtaa."

25 Saman asetuksen 11 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Asianomaisen jäsenvaltion on maksettava kaikista tämän asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle tilille tehtävien tuloutusten viivästyksistä korkoa, jonka korkokanta on kyseisen jäsenvaltion rahamarkkinoilla eräpäivänä lyhyen aikavälin rahoitukseen sovellettava korkokanta kahdella pisteellä korotettuna. Korkokantaan lisätään 0,25 pistettä kutakin viivästyskuukautta kohden. Korotettua korkokantaa sovelletaan koko viivästyksen ajalta."

Oikeudenkäyntiä edeltänyt menettely

26 Komissio toimitti 12.1.1996 päivätyssä kirjeessään Saksan viranomaisille kertomuksen perinteisiä omia varoja koskevasta yksikköjensä Saksassa 6.–17.3.1995 tekemästä tarkastuksesta. Tässä kertomuksessa komissio toteaa vuosien 1993 ja 1994 osalta passitusjärjestelmässä tiettyjä viivästyksiä, jotka komission mukaan olivat syynä kyseisten omien varojen myöhässä tapahtuneeseen käyttöön asettamiseen. Komission mielestä viivästykset johtuivat siitä, ettei ollut noudatettu sitä 14 kuukauden määräaikaa, josta oli säädetty asetuksen N:o 1214/92 49 artiklassa ja soveltamisasetuksen 379 artiklassa sekä asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohdassa.

27 Komissio toteaa omien varojen viivästyksestä seuraavan oikeuden viivästyskorkoihin asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan mukaisesti ja vaatii Saksan viranomaisten aloittavan alueellisissa viranomaisissa välittömästi kantomenettelyn kaikkien yli 14 kuukautta sitten toimitettujen hyväksymättömien T1-asiakirjojen osalta, todentamaan omien varojen viivästyneen käyttöön asettamisen ja ilmoittamaan tästä sille sekä toimittamaan sille kaikkien alueellisten viranomaisten osalta luettelon niistä viivästyksistä, jotka koskevat jälkikäteen kantamista 1.1.1993 lukien hyväksymättä jääneiden passitusmenettelyiden osalta.

28 Toisessa tarkastuksessa, jonka komissio suoritti marraskuussa 1997 ja joka koski vuosia 1995 ja 1996, havaittiin muita asetuksen N:o 1214/92 49 artiklassa ja soveltamisasetuksen 379 artiklassa tarkoitettuja 14 kuukauden määräajan ylityksiä.

29 Asetuksen N:o 1214/92 49 artiklan ja soveltamisasetuksen 379 artiklan selkeän sanamuodon vuoksi komissio ei hyväksynyt Saksan tulliviranomaisten ylitykselle

esittämää oikeuttavaa perustetta eli sitä, että nämä pyrkivät ensin selvittämään tavaroiden vastaanottajan tai lähettäjän maksua varten.

30 Komissio kehotti Saksan viranomaisia ryhtymään kantomenettelyyn kaikkien niiden viime 14 kuukauden aikana toimitettujen T1-asiakirjojen osalta, joita ei ollut vielä hyväksytty, ja ilmoittamaan sille viivästyksistä kannossa, jotta vastedes taattaisiin 14 kuukauden määräajassa tapahtuva kantomenettelyyn ryhtyminen hyväksymättömien passitusasiakirjojen osalta, sekä antamaan vastauksen aiemman tarkastuskertomuksen johdosta.

31 Saksan viranomaiset eivät kirjeessään 28.4.1998 kiistäneet 14 kuukauden määräajan ylittymistä mutta korostivat, että ne eivät olleet velvollisia kantamaan tuontitulleja viimeistään 14 kuukautta T1-asiakirjan kirjaamisen jälkeen. Niiden mielestä soveltamisasetuksen 379 artiklassa ei ole säädetty preklusiivisesta määräajasta vaan pelkästään ohjeellisesta määräajasta. Lähtötullitoimipaikalla on vielä riittävästi aikaa, kun otetaan huomioon tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan mukainen kolmen vuoden määräaika kantaa tullit velalliselta. Tämän johdosta asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan mukaiset viivästyskorot eivät tulleet kysymykseen.

32 Kirjeessään 14.7.1998 komissio uudisti Saksan viranomaisille osoittamansa pyynnön toimittaa viimeistään 1.9.1998 vuoden 1995 tarkastuskertomuksessa edellytetyt tiedot asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan mukaisten viivästyskorkojen laskemiseksi.

33 Kirjeessään 18.9.1998 Saksan viranomaiset toistivat ja vahvistivat kirjeessään 28.4.1998 esittämänsä väitteet, jotka koskivat vuoden 1997 tarkastuskertomusta.

Komission tarkastajien kyseisessä kertomuksessa uudestaan pyytämiä tietoja ei toimitettu niille.

34 Komissio antoi 15.11.1999 Saksan viranomaisille virallisen huomautuksen, jossa se esitti uudelleen edellä kuvatun kantansa ja kehotti näitä esittämään huomautuksensa asiasta kahden kuukauden määräajassa.

35 Helmikuun 1. päivänä päivätyssä vastauksessaan, joka välitettiin 24.2.2000 päivätyssä kirjeessä, Saksan hallitus vahvisti sen kantansa, että 14 kuukauden määräaika on puhtaasti ohjeellinen ja että tullit voidaan tämän vuoksi kantaa vielä tämän määräajan jälkeen, jos tutkintamenettely on kestänyt yli 11 kuukautta. Lisäksi se painottaa, että lukuisissa tapauksissa tutkinta vie yli 11 kuukautta, koska jäsenvaltioiden välinen tietojenvaihto saattaa kestää tätä kauemmin. Tullikoodeksin 217 ja 221 artiklan mukaan aina, kun tullien määrittämisen ja tileihin kirjaamisen edellyttämiä tietoja ei ole, on niiden kantamiselle annettu kolmen vuoden kokonaismääräaika.

36 Komissio huomautti 19.7.2000 päivätyssä perustellussa lausunnossaan, etteivät Saksan liittotasavallan perustelut vastaa soveltamisasetuksen 379 artiklan selvää sanamuotoa. Säännöksen logiikasta ja tarkoituksesta seuraa lisäksi, että nopeutettu menettely on paikallaan sääntöjenvastaisuuksien pikaiseksi toteamiseksi.

37 Saksan hallitus ilmoitti komissiolle 14.9.2000 päivätyssä tiedonannossaan, joka välitettiin samana päivänä päivätyllä kirjeellä, pysyvänsä kannassaan. Näin ollen komissio nosti nyt esillä olevan kanteen.

Kanne

38 Kanteellaan komissio ensinnäkin haluaa todettavaksi, että Saksan liittotasavalta on rikkonut sen vuoksi, ettei se ole antanut ajoissa yhteisön käyttöön tämän omia varoja tapauksissa, joissa ulkoisen passituksen hyväksyminen on viivästynyt vuosina 1993–1996, soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohtaa, joka tuli voimaan 1.1.1994, ja asetuksen N:o 1214/92 49 artiklan 2 kohdan kolmatta virkettä, jota sovellettiin vuonna 1993, luettuina yhdessä asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan kanssa.

39 Toiseksi komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuimen velvoittavan Saksan liittotasavallan "suorittamaan yhteisön tulo- ja menoarvioon tileihin kirjauksen viivästymisestä johtuvat korot" asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan nojalla 31.5.2000 päättyvän ajanjakson osalta ja asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan nojalla 31.5.2000 jälkeisen ajanjakson osalta.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten lausumat

40 Saksan hallituksen mielestä kannetta ei voida ottaa tutkittavaksi miltään osin. Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn tarkoituksena on lopettaa olemassa olevat laiminlyönnit. Laiminlyönnin olemassaoloa on arvioitava yksinomaan ottaen huomioon, oliko jäsenvaltio perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymishetkellä yhteisön oikeuden vastaisessa tilanteessa. Komissio ei kuitenkaan väitä Saksan liittotasavallan rikkoneen yhteisön oikeutta

perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä syyskuussa 2000. On riidatonta, että jo kauan ennen tätä ajankohtaa Saksan hallitus hyödynsi komission tarkastajien huomautuksia saattaakseen tullikamarit noudattamaan tarkemmin soveltamisasetuksen 379 artiklassa säädettyjä määräaikoja, luopumatta kuitenkaan väitteistään, joiden mukaan nämä määräajat eivät olleet pakollisia, kuten komissio katsoo.

41 Komissio sitä vastoin on sitä mieltä, että kanne voidaan tutkia. Rikkomisesta oli kyse niin kauan kuin viivästyneen suorituksen johdosta maksettavia korkoja ei ollut suoritettu yhteisön tulo- ja menoarvioon, joten sen mielestä kyseessä oli selvästi olemassa oleva laiminlyönti.

42 Saksan hallitus kyseenalaistaa kanteen tutkittavaksi ottamisen myös siksi, että vaatimustensa toisessa kohdassa komissio vaatii velvoittamaan vastaajan suorittamaan yhteisön tulo- ja menoarvioon tileihin kirjaamisen viivästymisestä johtuvat korot. EY 228 artiklan 1 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuimen on jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevassa menettelyssä rajoituttava toteamaan laiminlyönti, ja kansallisten viranomaisten on määritettävä seuraukset, jotka aiheutuvat tästä toteamisesta, ottaen huomioon, että laiminlyönti on lopetettava viipymättä. Vaatimusten toinen kohta on siis jätettävä tutkimatta, sillä tällä kanneperusteella komissio vain edellyttää suoritettavaksi vaadittujen korkojen maksua.

43 Komissio puolestaan väittää, että asetuksen N:o 1552/89 11 artiklassa säädetään täsmällinen ja ehdoton velvollisuus maksaa viivästyskorkoa. Yhteisöjen tuomioistuin on sen käsityksen mukaan jo viitannut tällaiseen velvollisuuteen muiden jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden yhteydessä (asia 303/84, komissio v. Saksa, tuomio 20.3.1986, Kok. 1986, s. 1171, 19 kohta). EY 228 artikla ei myöskään estä yhteisöjen tuomioistuinta esittämästä tarpeellisia lausumia todetun laiminlyönnin lopettamiseksi. Jäsenvaltion harkintavalta laiminlyönnin päättämista-

van suhteen on olematon, sillä kyseisten viivästyskorkojen suorittaminen on ainoa mahdollisuus panna laiminlyönnin toteava tuomio täytäntöön.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

44 Ensimmäisen tutkimattajättämisperusteen eli sen, että Saksan viranomaiset perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä noudattivat soveltamisasetuksen 379 artiklan määräaikoja, osalta on huomattava, että vaikka näin olisikin, Saksan liittotasavalta ei suostu maksamaan komission vaatimia viivästyskorkoja tässä kanteessa tarkoitetulta ajalta eli vuosilta 1993–1996, joiden kuluessa tämä jäsenvaltio on todennut ja myöntänyt näiden määräaikojen ylittymisen.

45 Kuten kuitenkin vakiintuneesta oikeuskäytännöstä (ks. mm. asia C-96/89, komissio v. Alankomaat, tuomio 16.5.1991, Kok. 1991, s. I-2461, 38 kohta) ilmenee, velvollisuus todeta yhteisön omat varat, velvollisuus kirjata ne komission tileihin määräajassa ja velvollisuus maksaa viivästyskorot ovat erottamattomasti kytköksissä toisiinsa.

46 Niinpä siinä tapauksessa, ettei komission väite viivästyksestä tullivelan kirjaamisessa tileihin ja vastaavien yhteisön omien varojen kirjaamisessa komission tileihin ole perusteeton, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että kaikkia laiminlyönnin seurauksia ei ole poistettu perustellussa lausunnossa asetetun määräajan umpeuduttua, erityisesti mitä tulee viivästyskorkojen maksuun asetuksen N:o 1552/89 mukaisesti. Tämän vuoksi on olemassa intressi siihen, että mahdollinen laiminlyönti todetaan.

47 Näin ollen ensimmäinen tutkimattajättämisperuste on hylättävä.

48 Toisen tutkimattajättämisperusteen osalta, joka rajoittuu vaatimusten toiseen kohtaan, on muistettava, että kanteen tässä osassa komissio vaatii yhteisöjen tuomioistuimen velvoittavan Saksan liittotasavallan "suorittamaan yhteisön tulo- ja menoarvioon tileihin kirjauksen viivästymisestä johtuvat korot" asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan nojalla 31.5.2000 päättyvän ajanjakson osalta ja asetuksen N:o 1150/2000 11 artiklan nojalla 31.5.2000 jälkeisen ajanjakson osalta.

49 On riidatonta, että EY 226 artiklan nojalla nostetun kanteen tarkoituksena on todeta jäsenvaltion laiminlyönti noudattaa jäsenyysvelvoitteitaan. Tällaisen laiminlyönnin toteaminen velvoittaa EY 228 artiklan mukaan asianomaisen jäsenvaltion toteuttamaan toimenpiteet yhteisöjen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpanemiseksi. Sitä vastoin tämä ei voi määrätä jäsenvaltiota ryhtymään tiettyihin toimiin.

50 Tämän johdosta yhteisöjen tuomioistuin ei voi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä lausua sellaisiin vaatimuksiin yhteydessä olevista väitteistä, joilla — kuten tässä tapauksessa — pyritään saamaan jäsenvaltio velvoitetuksi maksamaan viivästyskorkoa.

51 Näin ollen nyt esillä olevassa kanteessa esitetyt vaatimukset, siltä osin kuin niiden tarkoituksena on saada maksuun asetuksen N:o 1552/89 11 artiklan mukaiset viivästyskorot, on jätettävä tutkimatta, minkä vuoksi vaatimusten tämän osan tueksi esitetty väite kyseisen artiklan rikkomisesta on jätettävä tutkimatta.

52 Tämän vuoksi esillä olevan kanteen tutkiminen rajoittuu sen väitteen arvioimiseen, joka koskee Saksan liittotasavallan asetuksen N:o 1214/92 49 artiklan ja soveltamisasetuksen 379 artiklan sekä asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohdan vastaista viivästystä asettaa yhteisön omat varat tämän käyttöön vuosina 1993–1996.

Asiakysymys

Asianosaisten lausumat

53 Komission mukaan soveltamisasetuksen 379 artiklan ja asetuksen N:o 1214/92 49 artiklan sanamuodosta sekä yhteisön lainsäätäjän tarkoituksesta seuraa, että näissä säännöksissä velvoitetaan tulliviranomaiset varmistamaan tullivelan kantaminen jälkikäteen viipymättä ja viimeistään 14 kuukauden määräajassa, kun näillä viranomaisilla on tiedossaan velallinen ja sille ilmoitettavien maksettavien tullien määrä (asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohta).

54 Soveltamisasetuksen 379 artiklan tarkoituksena on komission mielestä saada tulliviranomaiset toimimaan mahdollisimman nopeasti, jotta vältetään kielteiset vaikutukset yhteisön tulo- ja menoarvioon. Riski siitä, ettei tullivelkaa voida todeta, kasvaa ajan kuluessa (velallista ei tavoiteta tai tämä on konkurssissa). Niin ollen 14 kuukauden määräaika, jota sovelletaan vain poikkeuksellisesti, on enimmäisaika, jonka noudattamatta jättäminen johtaa siihen, että jäsenvaltio viivästyy yhteisön omien varojen antamisessa käyttöön.

55 Soveltamisasetuksen 379 artiklassa säädettyjen määräaikojen huomioimatta jättäminen on vastoin yhteisön ja myös niiden muiden jäsenvaltioiden etuja, joiden on viivästyneen tileihin kirjauksen tapauksessa täytettävä mahdolliset yhteisön budjetin rahoitustarpeet.

56 Saksan liittotasavalta painottaa, ettei soveltamisasetuksen 379 artiklassa eikä asetuksen N:o 1214/92 49 artiklassa aseteta viranomaisille minkäänlaista enimmäis- tai preklusiivista määräaikaa.

57 Jo pelkkä soveltamisasetuksen 379 artiklan sanamuoto osoittaa sen mielestä, ettei kirjaamiselle ole säädetty preklusiivista määräaikaa. Säännös ei myöskään palvele yhteisön intressiä tullien nopeaan kantoon, josta säädetään ainoastaan tullikoodeksin 217 artiklassa ja tätä seuraavissa artikloissa. Soveltamisasetuksen 378 artiklan ja sitä seuraavien artikloiden säännökset, jotka perustuvat EY 215 artiklaan, koskevat kannon ennakkokysymystä eli tämän pohjalta tapahtuvaa tosiseikkojen toteamista, jota jotkin seikat voivat viivästyttää.

58 Saksan hallitus huomauttaa, että jos tutkinta viivästyy, Saksan tulliviranomaiset eivät voi noudattaa 11 kuukauden määräaikaa syistä, jotka useimmiten eivät kuulu niiden itsensä vastuun piiriin vaan muiden jäsenvaltioiden tulliviranomaisten vastuun piiriin.

59 Soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdassa sen enempää kuin 1 kohdassakaan ei aseteta tulliviranomaisille enimmäisaikaa. Säännöksen sanamuodosta jo ilmenee, ettei yhteisön lainsäätäjä edellytä viranomaisten kantaneen tulleja ja maksuja jo kolmen kuukauden määräajan päättyessä tai siihen mennessä.

60 Vaikka todisteet olisi esitetty hieman ennen tämän kolmen kuukauden määräajan päättymistä, tulliviranomaiset ovat velvollisia tutkimaan niiden todistusvoiman. Tämän ohella ilmoituksentekijä voi esittää soveltamisasetuksen 380 artiklassa tarkoitettuja vaihtoehtoisia todisteita. Tulliviranomaiset voivat vain tutkintansa perusteella todeta mahdollisen tullivelan ja laskea sen määrän sekä selvittää maksuvelvollisen. Tämä tutkinta saattaa toisinaan kestää kauan.

61 Mikään ei viittaa jäsenvaltioiden olevan velvollisia yhteisöä kohtaan suorittamaan kannon ja antamaan tämän omat varat tämän käyttöön, vaikka ne voivat tullivelallisten osalta ryhtyä kantoon 14 kuukauden määräajan jälkeenkin. Tullivi-

ranomaisia sitoo pelkästään kolmen vuoden määräaika, josta on säädetty tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdassa.

62 Saksan hallitus korostaa niin ikään, että vaikka nämä kaksi määräaikaa katsottaisiinkin sitoviksi, niitä ei voida laskea yhteen, koska ne on osoitettu eri tahoille. Soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdassa näet pyritään saamaan jäsenvaltioiden viranomaiset suorittamaan tutkimukset mahdollisimman nopeasti ja velvoitetaan ne pikaiseen yhteistyöhön, kun taas 2 kohdassa pyritään saamaan passituksesta vastaava aktiiviseen yhteistyöhön tilanteen selvittämiseksi sillä uhalla, että muutoin hän on velvollinen maksamaan tullit lähtöjäsenvaltiossa. Kaiken järjen mukaan vain samoille tahoille osoitetut enimmäisajat voidaan laskea yhteen.

63 Soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyihin määräaikoihin on Saksan hallituksen mukaan lisättävä se aika, jossa tulliviranomaisten on ryhdyttävä tutkintaan ja selvityksiin saman asetuksen 380 artiklassa tarkoitettujen todisteiden suhteen.

64 Lopuksi Saksan hallitus toteaa, että tullivelkasumman tileihin kirjaamista ja tiedoksiantoa koskevat säännökset ovat tullikoodeksin 217–221 artiklassa. Niin kauan kuin maksujen määrittämiseen ja tileihin kirjaamiseen tarvittavia tietoja ei ole käytettävissä, yhteisön lainsäätäjä antaa kolmen vuoden ajan ryhtyä tullien kantoon.

65 Vastaajana olevan hallituksen vaatimuksia väliintulijana tukevan Belgian hallituksen mukaan neljännentoista kuukauden kuluminen ei ole takaraja eikä preklusiivinen

määräaika vaan ohjeellinen aika, joka toimii lähtöpisteenä sille, että jäsenvaltio toteaa tullivelan.

66 Saman hallituksen mukaan tullivelan toteaminen edellyttää, että jäsenvaltiolla on tullikoodeksin 220 artiklan ja sitä seuraavien artikloiden mukaisesti riittävästi aikaa. Neljännentoista kuukauden päättyessä lähtötullitoimipaikalla ei vielä ole kaikkia tarvittavia tietoja kyseisen tullivelan määrittämiseksi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

67 Aluksi on muistettava, ettei Saksan hallitus kiistä komission toteamuksia tosiseikoista, jotka koskevat ulkoisessa passituksessa tapahtuneiden sääntöjenvastaisuuksien johdosta syntyneitä tullivelkoja, joita Saksan viranomaiset eivät ole esillä olevan kanteessa tarkoitetun ajanjakson eli vuosien 1993–1996 kuluessa kantaneet tullikoodeksin 218 artiklassa tarkoitetussa määräajassa eli kahdessa päivässä siitä, kun soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdan kolmannessa virkkeessä ja muissa vastaavissa aiemmin sovelletuissa säännöksissä mainittu kolmen kuukauden määräaika on päättynyt. Saksa kuitenkin toisin kuin komissio katsoo, ettei se ole laiminlyönyt yhteisön tullilainsäädännön mukaisia velvoitteitaan aloittamalla tullivelan kantamisen useita kuukausia kolmen kuukauden määräajan päättymisen jälkeen.

68 Tältä osin on huomattava, että soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdan mukaan siinä tapauksessa, että lähetystä ei ole esitetty määrätoimipaikassa ja että rikkomuksen tai säännönvastaisuuden tapahtumapaikkaa ei voida todeta, lähtötoimipaikan on ilmoitettava siitä passituksesta vastaavalle viipymättä ja viimeistään yhdentoista kuukauden kuluttua passitusilmoituksen kirjaamispäivästä.

69 Vaikka yhteisöjen tuomioistuin onkin asiassa C-112/01, SPKR, 14.11.2002 antamassaan tuomiossa (Kok. 2002, s. I-10655, 40 kohta) katsonut, ettei 11 kuukauden määräajan noudattamatta jättäminen sinänsä estä kantamasta tullivelkaa passituksesta vastaavalta, se on myös todennut saman tuomion 34 kohdassa, että tuo määräaika on kohdistettu yksinomaan tulliviranomaisille ja että sillä pyritään varmistamaan se, että nämä viranomaiset soveltavat tullivelan kantamista koskevia säännöksiä joutuisasti ja yhdenmukaisesti, jotta yhteisö saisi nopeasti käyttöönsä yhteisön omat varat. Näin ollen 11 kuukauden määräajan noudattamatta jättäminen ei vaikuta tullivelan erääntymiseen, mutta sitoo jäsenvaltioita näiden niiden jäsenyysvelvoitteiden suhteen, jotka koskevat yhteisön omien varojen antamista tämän käyttöön.

70 Lisäksi soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdassa säädetään, että 1 kohdassa tarkoitetussa tiedonannossa on mainittava erityisesti määräaika, jonka kuluessa todiste passituksen säännönmukaisuudesta tai rikkomuksen taikka säännönvastaisuuden tosiasiallisesta tapahtumapaikasta voidaan esittää lähtötoimipaikassa tulliviranomaisten hyväksymällä tavalla. Tämä määräaika on kolme kuukautta 1 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen tekopäivästä. Jos asianmukaisia todisteita ei ole esitetty tämän määräajan kuluttua, toimivaltaisen jäsenvaltion "on kannettava" kyseiset tullit ja muut maksut.

71 Asiassa C-300/03, Honeywell Aerospace, 20.1.2005 antamansa tuomion 24 ja 25 kohdassa (Kok. 2005, s. I-689) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että jo soveltamisasetuksen 378 artiklan 1 kohdan ja 379 artiklan 2 kohdan sanamuodosta ilmenee, että lähtötoimipaikan on ilmoitettava passituksesta vastaavalle määräaika, jossa pyydetyt todisteet voidaan toimittaa, ja tämän on tapahduttava ennen tullivelan kantamista. Tällä määräajalla pyritään suojelemaan passituksesta vastaavan etuja myöntämällä tälle kolme kuukautta aikaa esittää tarvittaessa todiste passituksen säännönmukaisuudesta tai säännönvastaisuuden tai rikkomuksen tosiasiallisesta tapahtumapaikasta. Näin ollen jäsenvaltio, johon lähtötoimipaikka kuuluu, voi kantaa tuontitullit ainoastaan, jos se on ilmoittanut passituksesta vastaavalle, että tällä on kolme kuukautta aikaa esittää pyydetyt todisteet, ja jos näitä todisteita ei ole esitetty tässä määräajassa.

72 Edellä todetusta seuraa, että siinä tapauksessa — kuten nyt esillä olevassa asiassa —, ettei riidanalaisia lähetyksiä ole esitetty määrätullitoimipaikassa ja ettei rikkomuksen tai sääntöjenvastaisuuden tapahtumispaikkaa voida osoittaa, lähtötullitoimipaikan on, jotta yhteisön omat varat saadaan nopeasti yhteisön käyttöön, annettava tästä tieto passituksesta vastaavalle niin pian kuin mahdollista ja viimeistään passitusilmoituksen kirjaamista seuraavan yhdennentoista kuukauden päättymiseen mennessä. Tässä tiedoksiannossa on ilmoitettava asianomaiselle, että hänellä on kolmen kuukauden määräaika, jossa todisteet passituksen sääntöjenmukaisuudesta tai rikkomuksen tosiasiallisesta tapahtumispaikasta voidaan esittää lähtötullitoimipaikalle tulliviranomaisten vaatimusten täyttämiseksi. Ellei todisteita ole määräajan kuluttua esitetty, toimivaltaisen jäsenvaltion on kannettava tullivelka.

73 Tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdassa säädetään tätä tapausta varten, että tulliviranomaisten on "laskettava" jokainen tullivelasta johtuva tuonti- tai vientitullien määrä heti, kun niillä "on käytettävissään tarvittavat tiedot", ja "kirjattava nämä määrät tilikirjoihin".

74 Tullikoodeksin 218 artiklan 3 kohdan mukaan "vastaavien tullien määrä on kirjattava tileihin" kahden päivän kuluessa siitä päivästä, jona tulliviranomaiset voivat "laskea kyseisten tullien määrän" ja "osoittaa velallisen". Tullikoodeksin 219 artiklan mukaan tämä määräaika voi olla enintään 14 päivää jäsenvaltioiden hallinto-organisaatiosta johtuvista syistä tai erityisestä syystä, joka estää tulliviranomaisia noudattamasta määräaikaa. Tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaan tullien määrä on "annettava velalliselle tiedoksi heti, kun se on kirjattu tileihin".

75 Esillä olevassa kanteessa komissio kohdistaa Saksan tulliviranomaisiin moitteita siksi, että nämä eivät ole kahdessa päivässä soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdassa säädetyn kolmen kuukauden määräajan päättymisestä ryhtyneet kantamaan tullivelkaa. Tarkemmin sanoen komissio kohdistaa moitteensa siihen, etteivät ne ole kirjanneet tileihin vastaavien tullien määrää tullikoodeksin

218 artiklan 3 kohdan mukaisesti eivätkä ilmoittaneet velalliselle kyseistä määrää saman säädöksen 221 artiklan 1 kohdan mukaisesti; näihin toimiin liittyy asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yhteisön omien varojen toteaminen.

76 Saksan hallituksen mukaan jäsenvaltiot eivät ole velvollisia kantamaan tullivelkaa heti sen kolmen kuukauden määräajan päätyttyä, joka alkaa soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun 11 kuukauden määräajan umpeuduttua.

77 Tämä väite on hylättävä.

78 Kuten komissio aiheellisesti toteaa, soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdan kolmannesta virkkeestä ilmenee, että jäsenvaltiot ovat velvollisia käynnistämään tässä säännöksessä tarkoitetun kannon siinä tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan kuluttua. Tällainen tulkinta on tehtävä myös sen turvaamiseksi, että toimivaltaiset viranomaiset soveltavat tullivelan kantamista koskevia säännöksiä joutuisasti ja yhdenmukaisesti, jotta yhteisö saisi nopeasti ja tehokkaasti käyttöönsä yhteisön omat varat.

79 Tämä tulkinta ei ole myöskään ristiriidassa tullikoodeksin 221 artiklan 3 kohdan kanssa, jossa annetaan oikeus maksettavien tullien määrän ilmoittamiseen kolmen vuoden kuluessa siitä, kun tullivelka syntyi. Säännöksellä pyritään erityisesti turvaamaan oikeusvarmuus, kun siinä säädetään enimmäisaika tullivelan määrän ilmoittamiselle tullivelalliselle. Siinä ei kyseenalaisteta tullikoodeksista ja soveltami-

sasetuksesta johtuvia tulliviranomaisten niitä velvollisuuksia yhteisöä kohtaan, joiden avulla pyritään varmistamaan tullivelan kantamista koskevien säännösten joutuisa ja yhdenmukainen soveltaminen, jotta yhteisö saisi nopeasti ja tehokkaasti käyttöönsä yhteisön omat varat.

80 Tullikoodeksin 217 artiklan 1 kohdan, 218 artiklan 3 kohdan ja 219 artiklan mukaan esillä olevan kaltaista tullivelkaa tarkoittavan summan kirjaamisen tileihin on tapahduttava kahden päivän määräajassa, jota voidaan pidentää enintään neljääntoista päivään. Lisäksi velalliselle on tehtävä ilmoitus tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaan heti kun velkaa vastaava summa on kirjattu tileihin. Tämä määräaika alkaa kulua siitä, kun tulliviranomaisilla on käytettävissään tarvittavat tiedot, joiden ansiosta ne voivat laskea tullin määrän ja määrittää velallisen. Toisin kuin Saksan hallitus väittää, juuri näin on asian laita viimeistään soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun kolmen kuukauden määräajan umpeuduttua.

81 Tullivelan toteamisen osalta on ensinnäkin todettava, että silloin kun — kuten nyt käsiteltävänä olevissa tapauksissa — ulkoisen passituksen järjestelmässä olevia lähetyksiä ei ole lähtötullitoimipaikan määräämässä ajassa esitetty määrätullitoimipaikassa, tullivelan katsotaan syntyneen ja passituksesta vastaavan katsotaan olevan tullivelallinen. Tällaisessa tapauksessa ja kun rikkomuksen tai sääntöjenvastaisuuden paikkaa ei voida todentaa, lähtötullitoimipaikka voi soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdan mukaisesti ilmoittaa tästä passituksesta vastaavalle 11 kuukauden määräajassa passitusilmoituksen kirjaamisesta.

82 Soveltamisasetuksen 379 artiklan 2 kohdan ensimmäisen ja toisen virkkeen mukaan ilmoituksessa on mainittava asianomaisen kolmen kuukauden määräaika osoittaa passituksen sääntöjenmukaisuus. Kuten tämän tuomion 71 kohdassa on todettu, toimivaltaiset tulliviranomaiset voivat kantaa tullivelan vain, jos ne ovat ilmoittaneet passituksesta vastaavalle, että tällä on kolmen kuukauden määräaika esittää todisteet

passituksen sääntöjenmukaisuudesta, ja jos näitä todisteita ei ole esitetty tässä määräajassa.

83 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 50 kohdassa todennut, ei ole mitään syytä katsoa, että passituksen sääntöjenmukaisuudesta esitettyjen soveltamisasetuksen 380 artiklassa esimerkinomaisesti lueteltujen kaltaisten todisteiden arviointi — siinäkin tapauksessa, että ne olisi esitetty vasta aiemmin mainitun kolmen kuukauden määräajan viimeisenä päivänä — oikeuttaa poikkeamaan tullikoodeksin 218 ja 219 artiklasta tulleja tileihin kirjattaessa ja tiedoksiannettaessa velalliselle tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

84 Tullivelallisen määrittämisen osalta puolestaan on huomattava, että soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan kolmen kuukauden määräajan päättyessä passituksesta vastaavan katsotaan olevan vastuussa tullivelasta riippumatta siitä, että muitakin tahoja voidaan pyrkiä saamaan vastuuseen. Tämän johdosta viimeistään kyseisen kolmen kuukauden määräajan päättyessä tulliviranomaiset pystyvät ilmeisen selvästi määrittämään passituksesta vastaavan tullivelasta vastuussa olevaksi.

85 Tullivelan määrittämisen osalta on muistettava, että — kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 57–62 kohdassa todennut — vaikka lähtötullitoimipaikan ei voida edellyttää määrittävän systemaattisesti tuontitullivelan suuruutta kunkin sellaisen passituksen osalta, joka seuraa passitusilmoituksen jättämistä, josta lukien kyseisellä toimipaikalla on lähtökohtaisesti kaikki tullien määrittämiseen tarvittavat tiedot, mikään ei missään tapauksessa estä määrittämästä tulleja heti, kun passituksesta vastaavalle on ilmoitettu kolmen kuukauden määräajasta, jossa hänen on esitettävä todisteet passituksen sääntöjenmukaisuudesta, eli viimeistään soveltamisasetuksen 379 artiklan 1 kohdan mukaisen 11 kuukauden määräajan päättyessä.

86 Tullivelan kantamiseen oikeutettujen toimivaltaisten tulliviranomaisten selvittämisen osalta taas soveltamisasetuksen 378 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaan toimivallan presumoidaan olevan sillä jäsenvaltiolla, jossa lähtötullitoimipaikka on. Saman asetuksen 379 artiklan 2 kohdan mukaisessa kolmen kuukauden määräajassa on passituksesta vastaavan esitettävä todisteet siitä, että rikkomus on tehty toisessa jäsenvaltiossa. Kuten komissio aivan oikein on todennut, ei ole mitään syytä katsoa, että tätä varten esitettyjen asiakirjojen arviointia — vaikka nämä esitettäisiin kolmen kuukauden määräajan viimeisenä päivänä — ei pystytä tekemään kahden päivän — pidennettynä asianmukaisesti perustelluissa tapauksissa kahdellatoista lisäpäivällä enintään 14 päiväksi — määräajassa kolmen kuukauden määräajan päättymisestä.

87 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että on hylättävä se Saksan hallituksen väite, jonka mukaan 11 kuukauden ja 3 kuukauden määräajat ovat vain ohjeellisia ja velvollisuutta ryhtyä perintämenettelyyn kolmen kuukauden määräajan päätyttyä ei ole sillä perusteella, että määräajan umpeuduttua toimivaltaisten tulliviranomaisten on konkreettisesti mahdotonta aloittaa välittömästi tullivelan kantomenettely.

88 Tullivelan suuruuden ilmoittaminen passituksesta vastaavalle heti kolmen kuukauden määräajan umpeuduttua ei ole tälle suhteetonta. Jos myöhemmin osoittautuu passituksen tapahtuneen sääntöjenmukaisesti ja asetettujen määräaikojen puitteissa tai päättyneen myöhässä muitta sääntöjenvastaisuuksitta, passituksesta vastaavalle voidaan palauttaa suoritettu määrä, mistä tullikoodeksin antamisen jälkeen on nimenomaisesti säädetty tämän 236 artiklan 1 kohdassa, kun on todettu, että laiminlyönnillä ei tullikoodeksin 204 artiklan 1 kohdan ja soveltamisasetuksen 859 artiklan mukaisesti ole todellista vaikutusta tullijärjestelmän asianmukaiseen toimintaan.

89 Tullien suuruuden ilmoittaminen myöhässä vastoin tullikoodeksin 221 artiklan 1 kohtaa ja 218 artiklan 3 kohtaa edellä todetusta ilmenevällä tavalla merkitsee väistämättä sitä, että asetuksen N:o 1552/89 2 artiklassa tarkoitettu yhteisön omiin varoihin kuuluvan maksun toteaminen viivästyy. Viimeksi mainitussa artiklassa näet säädetään, että maksu on todettu, "kun" jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on toimittanut maksuvelvolliselle tiedon hänen maksettavakseen kuuluvasta määrästä; tämä tiedonanto tehdään, kun velallinen tunnetaan ja kun toimivaltaiset hallintoviranomaiset voivat asiaa koskevia yhteisön säännöksiä ja määräyksiä — tässä tapauksessa tullikoodeksia ja soveltamisasetusta — noudattaen laskea maksun määrän.

90 Näin ollen ensimmäinen kanneperuste ei ole perusteeton tullikoodeksin ja soveltamisasetuksen eikä myöskään aiemmin kanteessa tarkoitettuna ajanjaksona sovellettujen asiallisesti ottaen täysin samanlaisten säännöstöjen säännöksiin nähden.

91 Edellä todetun perusteella on katsottava, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut asetuksen N:o 1214/92 49 artiklan ja soveltamisasetuksen 379 artiklan eikä asetuksen N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, kun se on asettanut yhteisön omat varat liian myöhään tämän käyttöön.

Oikeudenkäyntikulut

92 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska komissio on vaatinut Saksan liittotasavallan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska tämä on pääosin hävinnyt asian, Saksan

liittotasavalta on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Saman artiklan 4 kohdan mukaan Belgian kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut yhteisön passitusjärjestelmän soveltamisesta ja yksinkertaistamisesta 21 päivänä huhtikuuta 1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1214/92 49 artiklan ja tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2 päivänä heinäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 379 artiklan sekä yhteisöjen omista varoista tehdyn päätöksen 88/376/ETY, Euratom soveltamisesta 29 päivänä toukokuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY, Euratom) N:o 1552/89 2 artiklan 1 kohdan mukaisia velvoitteitaan, kun se on asettanut yhteisön omat varat liian myöhään tämän käyttöön.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Saksan liittotasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.**

4) **Belgian kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Allekirjoitukset